

12 Soruda YSK'nin İstanbul Gerekçesi

Yüksek Seçim Kurulunun İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iptaline ilişkin 4'e karşı 7 üyenin oy çokluğuyla aldığı kararın gerekçesinde, süreçte merak edilen soruların yanıtları yer aldı. - 23.05.2019

Yüksek Seçim Kurulunun (YSK), İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iptaline ilişkin 4'e karşı 7 üyenin oy çokluğuyla aldığı kararın gerekçesinde, süreçte merak edilen soruların yanıtları yer aldı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçim sonuçlarına AK Parti'nin olağanüstü itirazını görüşen YSK, 6 Mayıs'ta "sandık kurullarının usulüne uygun oluşturulmadığı" gerekçesiyle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimini iptal etti.

Kurul, seçimin 23 Haziran'da yenilenmesine karar verdi.

YSK'nin bu kararının gerekçesi dün açıklandı. Gerekçe açıklanana kadar, İstanbul seçiminde neden sadece Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iptal edildiği, sandık kurullarının oluşumunun seçim sonuçlarına nasıl etki ettiği, YSK'nin eski içtihatlarına aykırı karar verilip verilmediği soruları kamuoyunda tartışıldı.

YSK'de 7 üyenin oy çokluğuyla aldığı kararın gerekçesi bu soruları yanıtladı.

Buna göre, merak edilen soruların Kurulun gerekçeli kararındaki yanıtları şöyle:

1- İstanbul seçiminde neden sadece Büyükşehir oyları iptal edildi?

YSK'nin seçilme yeterliliğine ilişkin tam kanunsuzluk halleri hariç, süresi içinde olağan veya olağanüstü itiraz yoluyla önüne gelen itirazları inceleyebilme yetkisi bulunuyor.

Diğer yargı mercileri gibi YSK'nin de seçilme yeterliliğine ilişkin tam kanunsuzluk halleri hariç, süresinde itiraz yoluyla önüne gelmeyen bir konuda resen karar vermesi mümkün olmuyor. Bu nedenle inceleme olağanüstü itiraz konuları ile sınırlı yapıldı.

AK Partinin süresinde başvurusu üzerine, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iş ve işlemleri olağanüstü itiraz yoluyla iptal edildi.

2- Sandık kurulu başkanlarının devlet memuru olması zorunlu mu?

Kanun hükmünün yoruma yer bırakmayacak şekilde açıklığı karşısında, sandık kurulu başkanlarının mülki idare amiri tarafından bildirilen kamu görevlileri listesinden seçilmesi kanuni bir zorunluluk.

Kanun koyucunun getirdiği bu yeni düzenlemenin sandık kurullarının oluşturulması sırasında ilçe seçim kurulları tarafından uygulanma ve YSK tarafından itirazlar aşamasında dikkate alınma zorunluluğu bulunuyor.

3- İstanbul'da sandık kurulunda görevlendirilecek kamu görevlisi yetersiz miydi?

İstanbul genelinde büyükşehir belediye başkanlığı seçimi 31 bin 186 sandıkta yapıldı.

Bu sandıklarda bir başkan, bir kamu görevlisi asıl üye, bir de kamu görevlisi yedek üye belirlenmesi gerekiyor. Buna göre, İstanbul genelinde büyükşehir belediye başkanlığı seçimi için 93 bin 558 kamu görevlisine ihtiyaç bulunuyor.

İstanbul'da 12 bin 259'u adliye personeli, 108 bin 472'si devlet okullarındaki kadrolu öğretmenler olmak üzere sadece 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aylık ödenen ve sandık kurullarında görev alabilecek durumda yaklaşık 220 bin kamu görevlisi bulunuyor.

İstanbul'da sandık kurulu başkanlığı için ihtiyaç duyulan kamu görevlisinin yaklaşık yedi katı 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre aylık ödenen ve sandık kurullarında görev alabilecek durumda olan kamu görevlisi bulunuyor. O nedenle 298 sayılı Kanunun 22'nci maddesine ilçe seçim kurullarınca uyulmamış olmasının hukuken kabul edilebilir bir sebebi bulunmuyor.

4- Sandık kurullarında devlet memuru görevlendirilmemesinin makul gerekçesi var mı?

Sandık kurulu başkanının mülki amir tarafından bildirilen kamu görevlileri listesinden seçilmesi yasal zorunluluk.

İlçe seçim kurullarınca makul ve hukuki bir gerekçe ileri sürülmeksizin uyulmamış olması ve kanunla getirilen sandık kurulu başkanının belirlenmesine dair şekil şartlarının ihlali, seçimin güvenilirliğini ortadan kaldırıyor.

5- Sandık kurullarının oluşumuna süresi içinde itiraz edilmediği iddiası doğru mu?

Kanuna aykırı oluşturulan sandık kurullarına karşı 2 Mart 2019'a kadar itiraz edilmediği ve bu listelerin kesinleştiği ileri sürülüyorsa da sandık kurullarının kamu görevlisi olması gereken başkan ve üyelerinin listesi talepte bulunmalarına karşın, siyasi partilere verilmedi.

Bu durum siyasi partilerin bu konudaki itiraz haklarını etkili şekilde kullanamamasına neden oldu.

6 -Sandık kurullarının aynı şekilde oluşturulduğu 24 Haziran seçimleri neden iptal edilmedi?

Sandık kurullarında devlet memurlarının görevlendirilmesini zorunlu kılan 13 Mart 2018 tarihindeki kanun değişikliğinden sonra ilk olarak 24 Haziran 2018'de Cumhurbaşkanlığı ve 27. Dönem Milletvekili Genel seçimi yapıldı.

Seçim sonucunda, “sandık kurulu başkanlarının kanuna aykırı belirlendiği” yolunda itiraz yapılmadığı için Kurul, bu konuda değerlendirme yapmadı.

7- YSK, sandık kurullarının oluşumuyla ilgili içtihatlarına aykırı mı karar verdi?

Kanun değişikliğinden sonra ikinci seçim 31 Mart 2019'da yapılan Mahalli İdareler Genel seçimi oldu.

Sandık kurulu başkanlarının kanuna aykırı belirlenmesine ilişkin itirazlar ilk kez bu seçimde Kurulun önüne geldiği için YSK'nin daha önceden bu konuda verdiği, emsal oluşturacak bir içtihadı bulunmuyor.

8- Kaç sandık kurulu başkanı yasal zorunluluğa aykırı görevlendirildi?

754 sandıkta kurul başkanları yasal zorunluluğa uyulmaksızın kamu görevlisi olmayan kişiler arasından belirlendi.

Bu nedenle kanuna aykırılık oluşturan bu belirlemenin neden yapıldığı ilçe seçim kurulları tarafından izah edilemedi.

9- KHK ile ihraç edilen kaç kişi sandıkta görev aldı?

KHK ile kamu görevinden çıkarılan kişilerden 6'sı sandık kurulu başkanı, 3'ü sandık kurulu kamu görevlisi üyesi olarak görevlendirildi.

10- Kanun hükmüne aykırı oluşturulan 754 sandık sonucuna etki eder mi?

Sandık kurulu başkanlarının kanun hükmüne aykırı olarak belirlendiği 754 sandıkta oy kullanan seçmen sayısı 212 bin 276 olarak tespit edildi.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminde CHP adayı ile AK Parti adayı arasındaki oy farkının 13 bin 729 olması nedeniyle, 754 sandıkta sandık kurulu başkanlarının kanun hükmüne aykırı olarak belirlenmesi ve bu şekilde oluşan sandık kurullarının yaptıkları seçim iş ve işlemlerine itibar edilemeyecek olması, sonuca müessir olay ve haller kapsamında değerlendirilerek seçimin neticesine müessir görüldü.

11- Sayım döküm cetveli olmayan veya imzasız cetvellerin yer aldığı sandıklarda kaç oy kullanıldı?

18 sandıkta sayım döküm cetvelinin hiç bulunmadığı, 90'ında ise sayım döküm cetvellerinde sandık kurulu imzalarının bulunmadığı görüldü.

Sayım döküm cetveli olmayan veya imzasız olduğu için yok hükmündeki 108 sandıkta oy kullanan seçmen sayısı 30 bin 281 olarak tespit edildi. Seçim sonucunun belirlenmesinde en önemli unsurlardan sayım döküm cetvellerinin 108 sandıkta düzenlenmemiş olması, bu sandıklardaki seçim sonucunun güvenilirliğini ciddi biçimde zedeledi.

Sayım döküm cetvellerindeki bu eksiklik, tek başına seçim sonucuna müessir olmamadığı için sandık kurulu başkanlarının kanuna aykırı biçimde belirlenmesi olarak değerlendirildi.

12 - Kısıtlı seçmenlere oy kullandırıldığı, ölülerin yerine oy verildiği iddiaları doğru mu?

İlçe seçim kurullarınca yapılan incelemeler sonucunda 377 kısıtlının oy kullandığı, 6 sandıkta ölülerin yerine oy verildiği 41 sandıkta ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu ve taksirli suçlardan hükümlülerin yerine oy kullanıldığı, 58 sandıkta ise ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yerine oy kullanıldığı, 224 zihinsel engeli nedeniyle kısıtlıların oy kullandığı belirlendi.

Bu şekilde oy kullanma hakkı olmamasına karşın 706 oy kullandığı tespit edildi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta:

mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA